

Penmail

Jaargang 16, nr. 3 – Oktober 2021

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijf-specialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Handschriftonderwijs, schrijfmethode, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

0-0-0-0-0

*Dankzij enige lezers zijn we attent gemaakt op enkele recente artikelen.
Fijn, dat we er zo allemaal van kunnen profiteren!*

De 5 meest gestelde vragen over het leren schrijven anno 2020

In dit artikel en beantwoordt stelt Groei! Kinderfysiotherapie deze veel voorkomende vragen:

1. Waarom leren we de kinderen nog schrijven als we zoveel digitale middelen hebben?
2. Hoe verloopt de ontwikkeling van het schrijven?
3. Waarom de leren de kinderen nog het ouderwetse verbonden schrift?
4. Welk schrijfmateriaal is het beste voor mijn kind?
5. Mijn kind heeft moeite met schrijven. Wat kan ik eraan doen?

Voor wie nieuwsgierig geworden is: <https://kinderfysiotherapiegroei.nl>.

Hoe leerde Hans Wolff in Jena zijn onderbouwgroep schrijven?

We schrijven schooljaar 1924-25. Op 28 april begon Hans Wolff met 21 kinderen, verdeeld over vier leerjaren (7-10 jaar), zijn experiment aan de universiteitsoefenschool van professor Petersen. Door zijn wekelijkse logboekverslagen kunnen we nog altijd op de voet volgen hoe hij te werk is gegaan.

In het artikel “Hoe Hans Wolff nog altijd inspireert: Hoe hij zijn groep leerde schrijven met de hand” staat het handschriftonderwijs centraal. Na de noodzakelijke algemene informatie komen als inspirerende schrijfactiviteiten naar voren:

- gebruik van borden en tekenpapier
- samen beslissen
- onze schooltuin
- lezen en schrijven in de eerste groep (7-jarigen)
- natuurobservatie
- schoonschrijven, versiering, lay-out groep 3 en 4)
- heem- en aardrijkskunde
- schrijven van spitse pen naar brede punt
- jeugdherberg
- kerstviering met de ouders
- project over “onze brandstof”

Het zal ieder, die met kinderen het handschrijven bedrijft, op verrassende ideeën brengen om het schrijven-met-de-hand ‘kind-eigen’ en dus uitdagender te maken.

Het artikel verschijnt in bundel 112 van de reeks “Over kinderhandschrift ... gesproken”. Het is gratis beschikbaar. Alle informatie uit het ‘Logboek’ van Hans Wolff over handschrijven is, als katern, eveneens bij de redactie verkrijgbaar (dick.schermer@upcmail.nl).

Alles wat je weet over handschriftontwikkeling klopt niet!

Erik Meester, docent Pedagogische Wetenschappen Primair Onderwijs aan de Radboud-universiteit schreef het volgende.

PWPO-alumnus en nu collega Freek Turlings zette het uitgebreid uiteen in zijn bachelorscriptie, die hij onlangs publiceerde in het vakblad Orthopedagogiek. Download (pdf) desgewenst: <https://www.schriftvaardig.nl/publicaties>

Sabrine van Everdingen, schrijfdocente aan de Katholieke Pabo Zwolle, gaf deze reactie. Voor het grootste gedeelte eens met Turlings. Echter wat NIET klopt is dat Turlings onderscheid maakt tussen de grafo-cognitieve visie én de zogenaamde grafo-motorische visie van de ES (Evidence Statement). Die laatste bestaat niet en dat lijkt nu wel zo. Dit is onjuist en gaat d.m.v. dit artikel straks misschien zijn eigen leven leiden. Dit zou onterechte informatie zijn. Maar mooi dat er een gesprek gaande is met Turlings en dat er vervolgartikelen komen. Dit houdt het m.i. zeer belangrijke vakgebied handschriftonderwijs levend!!!! Want het streven van ons allen moet zijn dat handschriftonderwijs beter in het Curriculum komt te staan, het beter (en anders) vorm moet krijgen, zowel binnen basisscholen én Pabo’s. Want met echt goede instructies, echte kennis over de basisvormen van ons lettersysteem, lettertrajecten, het schrijfproces met daarbij goede materiaalkeuze kun je schrijven echt veel sneller en beter leren. Zeker als er daarnaast ook schrijfkilometers gemaakt worden. Laten we daar met zijn allen voor gaan. Want daar heeft het onderwijs baat bij. Uit onderzoek blijkt namelijk dat bijna alle kinderen schrijven kunnen leren. De leerkracht speelt daarin met goed handschriftonderwijs en de juiste instructie echt de belangrijkste rol.

Een nieuwe bundel “Over kinderhandschrift ... gesproken”

Bundel 111 van de bekende reeks bevat 22 artikelen, die aan heel wat aspecten aandacht besteden:

- Waarom is handschrift nog altijd belangrijk in het digitale tijdperk? Pen Heaven, 2020
- Kinderhandschrift door lockdown en thuisonderwijs nog slechter geworden, RTL Nieuws 17 mei 2021
- 5x tips om je kind te helpen bij het leren schrijven, Kek Mama, 2020
- Blended learning. Combinatie van face-to-face en online onderwijs, Road to Recovery, 2021
- Dag van de vulpen (14 juni), Ilse van der Palen, 2021

Nieuwsgierig naar iets hiervan? U weet de digitale weg: dick.schermer@upcmail.nl

Elke Penmailgenoot m/v een gezond, actief en geslaagd najaar gewenst!
Met veel schrijfgroeten,

Dick Schermer/01.10.21